

KIMRÖKSFABRIK

På den andra sidan ån finns några stengrunder nere vid vattnet. Där låg en gång **Hofmansbygds Kimröksfabrik**.

Fabriken startades av Albert Sandberg och hans hustru Hilda Bäckman. De kom till Hofmansbygd 1879 från Furuby i Kronobergs län.

Sandbergs lämnade Hofmansbygd och flyttade 1895 till Perstorp i Skåne. Sannolikt var det endast under deras tid som fabriken var i drift.

Kvarnen uppfördes omkring 1880, den drevs av ett vattenhjul som hade en effekt på 15 hästkrafter.

1881 stod Albert Sandberg som ägare. 1891 hade man ändrat till bolag.

Arbetsstyrkan var i genomsnitt under 1880-talet fem manliga arbetare.

Under nittioalet var det sex arbetare, varav hälften var kvinnor.

1891 jobbade här dessutom två man och tre kvinnor som var under 18 år.

Produktionen av färdigt kimrök uppgick årligen till ca 100.000 kg.

Värdet av kimröken uppgick till omkring 10.000 kr per år.

Bevillningen, skatten, kom man inte undan. Det första året var den 2 kr för att under toppåret 1891 uppgå till 30 kr.

I förteckningen upptages även antal begagnade maskiner eller redskap.

Dessa var sannolikt krossverket och de sorteringsverk som användes för finsorteringen.

I snitt fanns tre sådana maskiner.

Uppgifterna kommer från *Sammandrag af inkomna uppgifter å de i vestra, Listers fögderi, befintliga fabriker och manufakturinrättningar åren 1881-1892*

Kimröken tillverkades av träkol.

Malningen av kolet skedde i en roterande tunna. I tunnan fanns ett antal järnkulor som rullade runt och krossade kolet.

Därefter sorterades det fina kolet genom olika såll för att till slut nå den finhet som krävdes. Pulvret levererades i trätunnor. Träkolet kom från bönderna i trakten som tillverkade träkol i sina skogar.

Arbetet med malningen var smutsigt och pågick dygnet runt. Att sedan ljudnivån var hög gjorde inte det hela angenämare.

Kimrök är ett av finfördelat kol bestående färgämne. Den blandades upp med terpentin eller linolja och användes förr i svart färg bl a till att måla likkistor. Blandad med tjära användes kimröken till målning av dörrar och portar.

I dag framställs kimrök enligt reaktorprocessen och används mest som fyllmedel i gummimaterial och pigment i färger och plast.

Vägen till kimröksfabriken från själva byn gick över järnvägsspåret längst i söder.

Vägen är utgrävd på slutningen och vittnar om ett omfattande arbete.

Den kallas också Telandavägen. Namnet har den fått efter en Teland som bodde uppe på höjden där vägen passerar.

I Granö, längre upp längs Mörrumsån, fanns en annan kimröksfabrik ungefär vid denna tid.